

TOBAKSFRIA NIKOTINPRODUKTER

**Konsumtionens utveckling och behov av
förändrade regler**

DEN 4 NOVEMBER 2021
CARL HAGBERG

DAGENS PROGAM

Utredningen SOU 2021:22

Produkter

Konsumtionens utveckling

Politik

Nya regler

Remissvar

Lagstiftningsprocessen

Frågestund

Hårdare regler för nya nikotinprodukter

BETÄNKANDE AV UTREDNINGEN
OM ÖVERSYN AV VISSA
FRÅGOR PÅ TOBAKSOMRÅDET

STATENS ÖFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2021:22

KOMMITTÉDIREKTIV

analysera och ta ställning till hur tobaksfria
nikotinprodukter bör regleras

föreslå nödvändiga författningsändringar

SOU 2021:22

Nikotin: Tillverkas vanligen av tobak och är beroendeframkallande

Hälsorisker kräver nya begränsningsregler för nikotinprodukter

Det saknas tillräckliga skäl för tillståndsplikt

DAGENS PROGAM

Utredningen SOU 2021:22

Produkter

Konsumtionens utveckling

Politik

Nya regler

Remissvar

Lagstiftningsprocessen

Frågestund

PRODUKTER

Tobaksfritt snus är den stora produkten bland tobaksfria nikotinprodukter

Bland nikotinläkemedlen finns inhalatorer, munspray, tuggummin och olika former av tabletter. Det är inte osannolikt att sådana produkter kan dyka upp även utanför läkemedelsområdet (SOU 2021:22 s. 252)

Vissa nikotinkäkemedel finns som portionspåsar som är väldigt lika tobaksfritt snus.

INGREDIENSER

Nikotin

Växtfiber

Aromer

Salt

Vatten

Fyllnadsmedel (E 460)

Fuktighetsbevarande medel
(E 422)

Surhetsreglerande medel (E
500, E 509)

Emulgeringsmedel (E 471)

Sötningsmedel (E 950)

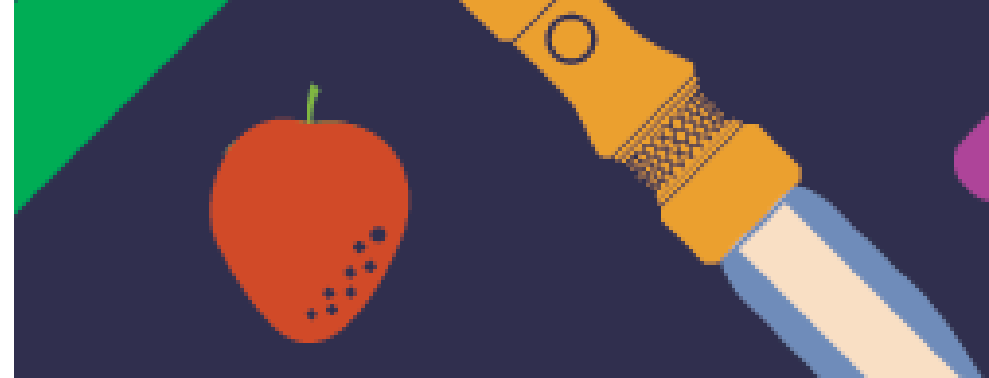
Avser ZYN Apple Mint Slim Strong

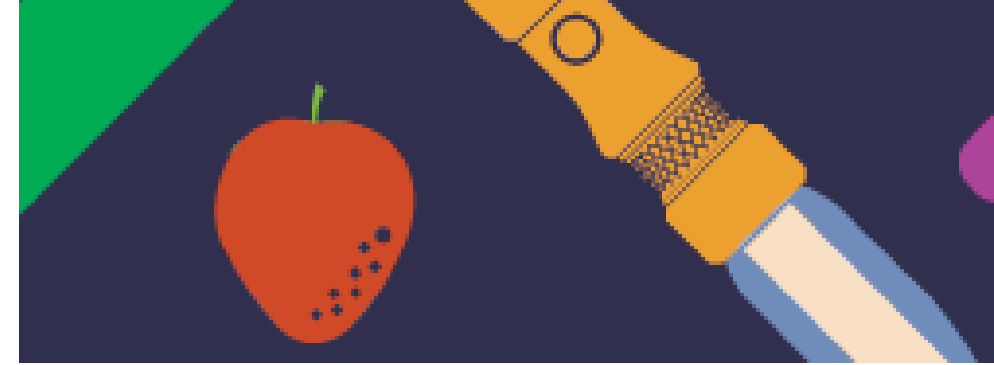
EGENSKAPER

Nikotinhalt	1.2 %
Nikotin mg/påse	9 mg
pH-värde	8.5
Fukthalt	37 %
Nettovikt/dosa	16.8 g
Vikt/portion	0.8 g
Antal prillor/dosa	21 st
Hållbarhet	364 Dagar

Avser ZYN Apple Mint Slim Strong

VARUMÄRKEN

BEGREPP M.M.

Säljs normalt i dosor man kan också säljas i plastpåsar eller askar och metallburkar

Det är alltid nikotinportioner (nicotine pouches)

Tobaksfritt nikotinsnus brukar heta all white, pure white eller super white

VARIANTER

Styrka

- Normal
- Low
- Strong
- Extra Strong
- Super strong

Smak

- Citrus
- Frukt & bär
- Kaffe
- Kryddor
- Mint
- Eucalyptus

Format

- Mini
- Slim

PRISER

Cirka 35-45 kr per dosa

Cirka 2 kr per portion

Rabatt vid köp av många dosor

EN DOSA GRATIS

349 kr /10-pack **11-pack**

Erbjudandet gäller till och med 31 oktober eller så långt lagret räcker

DAGENS PROGAM

Utredningen SOU 2021:22

Produkter

Konsumtionens utveckling

Politik

Nya regler

Remissvar

Lagstiftningsprocessen

Frågestund

KONSUMTIONENS UTVECKLING

Tobaksfritt snus lanserades 2016 av Swedish Match, i USA och Sverige

2019 sålde Swedish Match tobaksfria nikotinprodukter i begränsad skala till Schweiz, Estland, Grönland, Kroatien, Slovenien, Storbritannien, Tjeckien, Tyskland och Österrike

Den ökade snusförsäljningen i Skandinavien 2019 till största delen kom från det tobaksfria snuset som motsvarade 9 % av allt snus som Swedish Match sålde (källa: Swedish Match)

KONSUMTIONENS UTVECKLING

Haypp Group, som äger Snusbolaget och Northerner, har tidigare kommunicerat att målet för 2020 är att nå 1,4 miljarder kronor i omsättning. Haypp Groups långsiktiga målsättning är att sälja 100 miljoner dosor nikotinportioner 2024 (källa: E-handel.se)

KONSUMTIONENS UTVECKLING

Större återförsäljare: Försäljningen av tobaksfritt snus tredubblades under 2019 och det tobaksfria snuset utgjorde vid årets slut 14 % av allt sålt snus hos återförsäljaren

Förhållandevis stor och växande marknad: 13 miljoner dosor 2018, 60 miljoner 2019 (SOU 2021:22 s. 251 f)

KONSUMTIONENS UTVECKLING

Det har skett en snabb utveckling av nya tobaksfria nikotinprodukter

Det tobaksfria snuset finns numera att köpa i de flesta större matvarubutikerna och på internet finns ett stort antal produkter att välja mellan (SOU 2021:22 s. 254)

Det finns tecken på att användningen av dessa produkter ökar i ålderskategorin 14–18 år (källa: A Non Smoking Generation)

DAGENS PROGAM

Utredningen SOU 2021:22

Produkter

Konsumtionens utveckling

Politik

Nya regler

Remissvar

Lagstiftningsprocessen

Frågestund

POLITIK

Socialpolitik

Folkhälsopolitik

ANDTS-politik

Nikotinprodukter

SYFTEN

Uppnå en god hälsa och på lika villkor för hela befolkningen

Minska användningen av tobaks- och nikotinprodukter, särskilt bland unga personer, eftersom produkterna är hälsofarliga

Minimera ekonomiska skador

Motverka brottslighet

Värna om miljön

ANDT-STRATEGI 2016-20

Tillgång på alkohol, narkotika, dopning och tobak ska minska

Antalet barn och unga som börjar använda ANDT ska minska

Antalet personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende ska minska

Personer med missbruk eller beroende ska ha ökad tillgänglighet till vård och stöd

Antalet personer som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av ANDT ska minska

En folkhälsobaserad syn på ANDT inom EU och internationellt

ANDTS-STRATEGI 2021-25

Tobak föreslås omdefinieras till tobaks- och nikotinprodukter

Nya nikotinprodukter som till exempel tobaksfritt nikotinsnus faller utanför den nuvarande tobakslagstiftningen, vilket är angeläget att åtgärda.

Genom att fokusera på både tobaks- och nikotinprodukter avser regeringen att ta ett samlat grepp över samtliga produkter på området som innehåller nikotin (Prop. 2020/21:132 s. 15)

NIKOTINPRODUKTER

Det har skett en snabb utveckling av tobaksfria nikotinprodukter i form av s.k. vitt snus

Dessa produkter marknadsförs och smaksätts på ett sätt som attraherar unga

Det finns därför en uppenbar risk för att dessa produkter kan fungera som inkörsport och rekrytera nya personer in i ett nikotinberoende

En ny folkhälsopolitik bör därför utgå från en aktuell problembild för att kunna säkerställa en fortsatt positiv utveckling på folkhälsoområdet (SOU 2021:22 s. 91)

INTERNATIONELLT

FN - De globala målen
(Agenda 2030)

WHO - Tobakskonventionen

REGLER

Regler som begränsar

- Tillgänglighet (försäljningsregler)
- Pris (moms och punktskatter)
- Marknadsföring

Närliggande regler

- Tillståndskrav för tobak
- Anmälningsskyldighet för e-cigarett

DAGENS PROGAM

Utredningen SOU 2021:22

Produkter

Konsumtionens utveckling

Politik

Nya regler

Remissvar

Lagstiftningsprocessen

Frågestund

NYA REGLER

Lag (2022:000) om tobaksfria nikotinprodukter (LTN)

Förordning (2022:000) om tobaksfria
nikotinprodukter

Ändringar i befintliga lagar

Nya föreskrifter kan förväntas

DEN NYA LAGEN

Definitioner

Avgränsningar

Produktanmälan

Produktkrav

Hälsovarningar

Marknadsföring

Rapportering

Produktkontroll

Åldersgräns

Försäljningsanmälan

Egenkontrollprogram

Ändrade uppgifter

Tillsyn

Tillsynsvägledning

Sanktioner

Upplysningar & tillträde

Underrättelser

Kontrollköp

Avgifter

Överklagande

Straffbestämmelser

Förverkande

Bemyndiganden

Övergångsbestämmelser

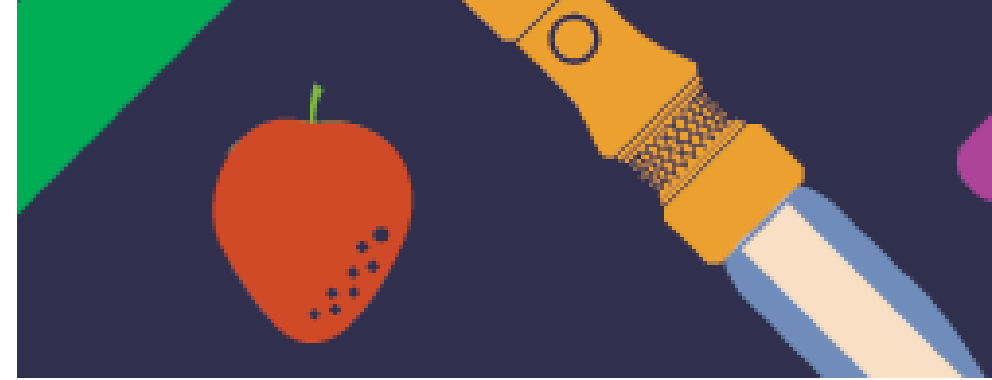
DEFINITIONER

Tobaksfri nikotinprodukt: produkt utan tobak som innehåller nikotin för konsumtion

Försäljningsställe: fysiskt försäljningsställe eller webbplats för detaljhandel

Fysiskt försäljningsställe: en viss lokal eller ett annat avgränsat utrymme för detaljhandel

Sponsring: offentliga eller privata bidrag till ett evenemang, en verksamhet eller en person med syftet eller den direkta eller indirekta verkan att främja en vara eller produkt (2 §)

2 §

AVGRÄNSNINGAR

Lagen ska inte tillämpas på produkter som

- omfattas av lag om tobak och liknande produkter
- är klassificerade som narkotika enligt narkotikastrafflagen
- som hälsofarliga varor enligt lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor
- läkemedel som omfattas av läkemedelslagen
- medicintekniska produkter som omfattas av lagen om medicintekniska produkter (3 §)

3 §

PRODUKTANMÄLAN

Tillverkare och importörer ska anmäla nya produkter på marknaden till Folkhälsomyndigheten

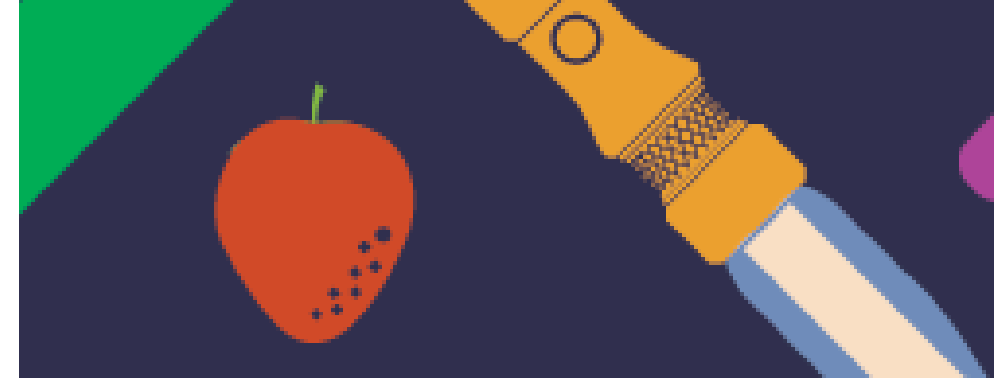
Väsentliga ändringar av produkter ska anmälas

Anmälan ska göras senast sex månader innan försäljning påbörjas

Avanmälan ska göras när produkten inte längre säljs

Produkter får inte tillhandahållas konsumenter om kraven inte är uppfyllda (5 §)

5 §

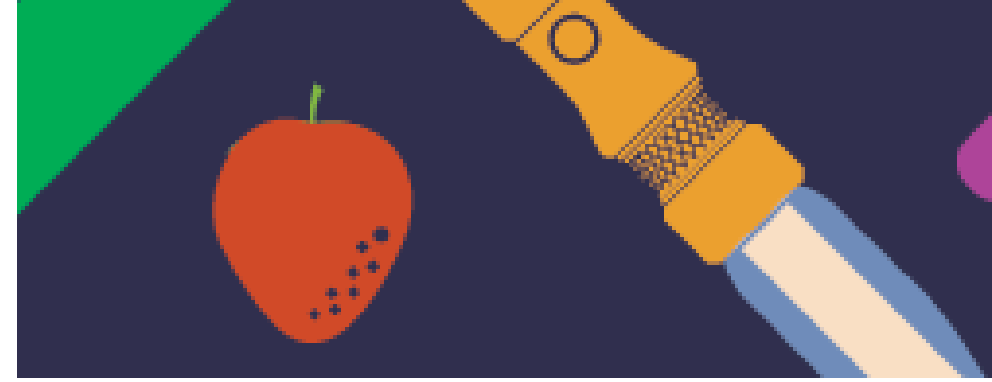
PRODUKTKRAV

Produkter ska uppfylla föreskrifter om innehåll och utformning

Tillverkare och importörer ansvarar för att krav på innehåll och utformning är uppfyllda

Produkter får inte tillhandahållas konsumenter på marknaden om kraven inte är uppfyllda (6 §)

6 §

HÄLSOVARNINGAR M.M.

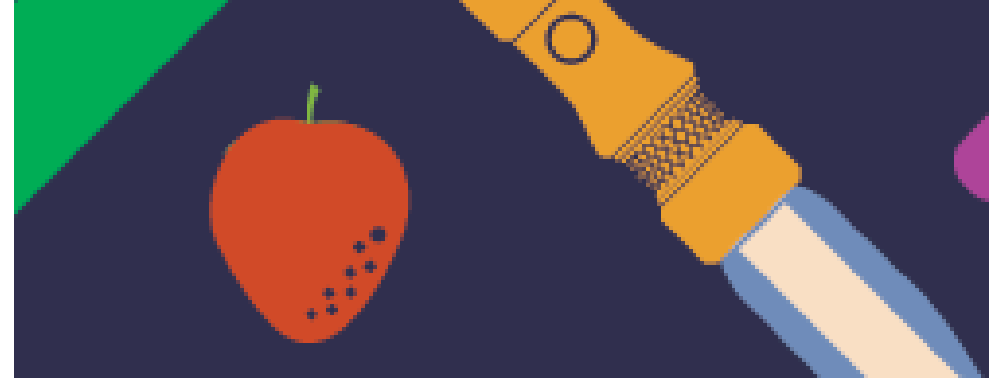
Innehållsdeklaration och hälsovarning ska finnas på förpackningar

Tillverkare och importörer ansvarar för att innehållsdeklaration och hälsovarning finns

Produkter får inte tillhandahållas konsumenter på marknaden om kraven inte är uppfyllda (7 §)

Märkning får inte antyda låg skadlighet, likna livsmedel eller kosmetisk produkt (8 §)

7-8 §§

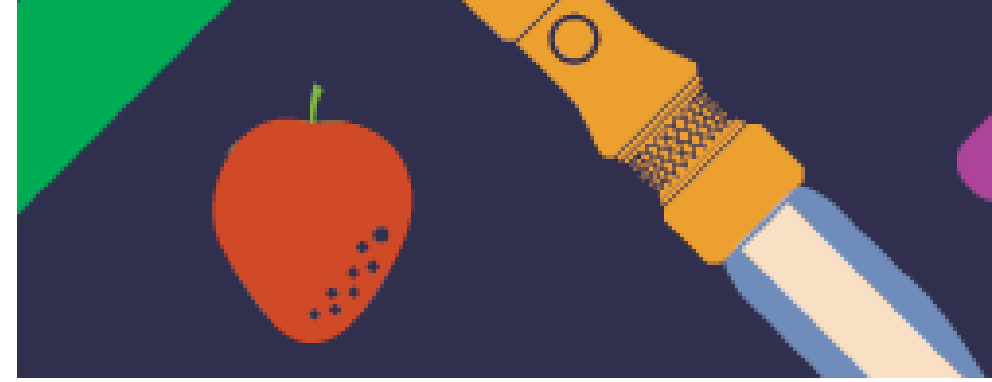
MARKNADSFÖRING

Särskild måttfullhet ska iakttas vid marknadsföring

Hänvisning till produktens smak får endast göras på ett sätt som kan motiveras av konsumentens behov av produktinformation

Marknadsföring får inte riktas särskilt till eller skildra personer yngre än 25 år (9 §)

9-13 §§

MARKNADSFÖRING

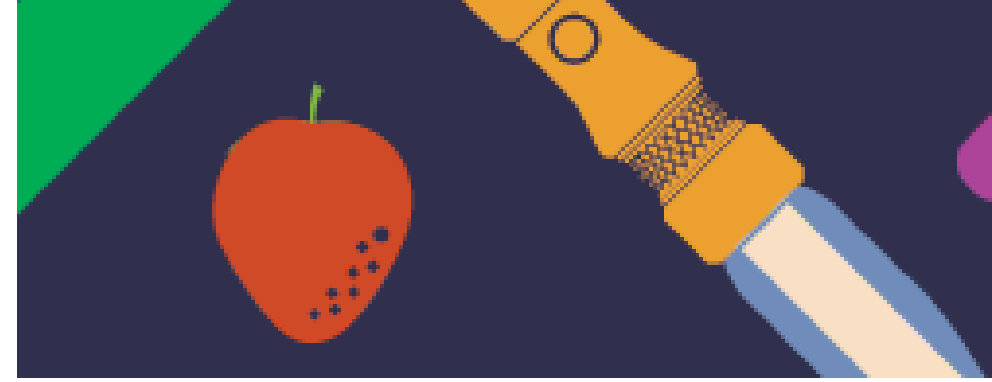
Hälsovarning ska finnas vid marknadsföring (10 §)

Förbud gäller mot TV- och radioreklam (11 §)

Förbud gäller mot sponsring av evenemang och verksamheter samt i radio och TV (12 §)

Marknadsstörningsavgift får beslutas (13 §)

9-13 §§

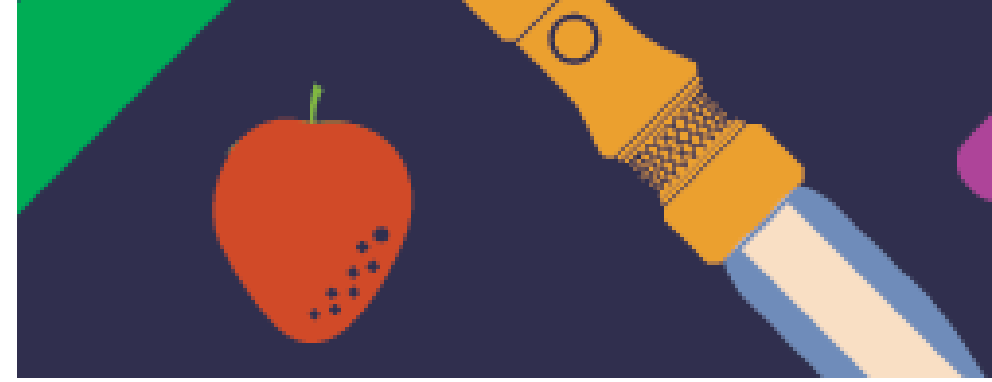
RAPPORTERING

Tillverkare och importörer ska varje år till Folkhälsomyndigheten lämna in

- fullständiga uppgifter om försäljningsvolymer
- uppgifter om preferenserna hos olika konsumentgrupper, inbegripet unga människor

Produkter får inte tillhandahållas konsumenterna på marknaden om kraven inte är uppfyllda (14 §)

14 §

PRODUKTKONTROLL

Om det kan antas att en produkt inte är säker, av god kvalitet eller på annat sätt inte är förenlig med reglerna

ska en tillverkare, importör eller distributör omedelbart

- vidta de korrigerande åtgärder som är nödvändiga för att den berörda produkten ska bli förenlig med denna lag
- dra tillbaka produkten
- eller återkalla produkten

Folkhälsomyndigheten ska omedelbart underrättas om produktens brister, vilken åtgärd som vidtagits och resultaten av åtgärden (15 §)

15 §

ÅLDERSGRÄNS

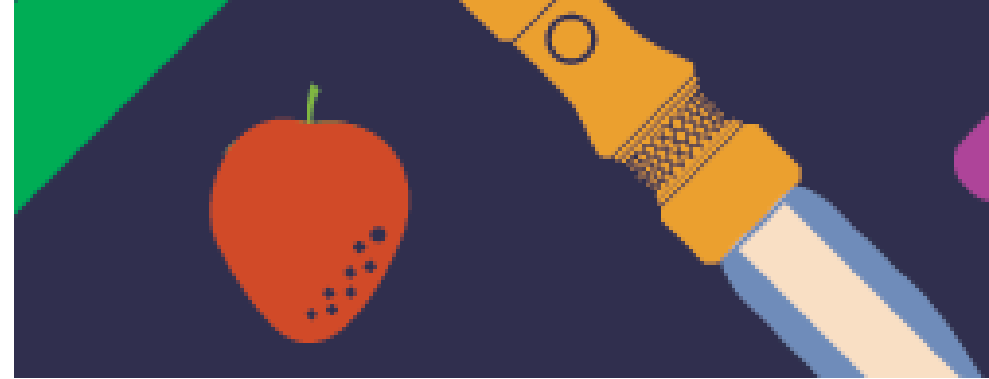
Produkter får inte säljas eller lämnas ut till personer yngre än 18 år

Ålderskontroll ska göras av den som lämnar ut produkten

Vid misstanke om langning till person under 18 år får produkter inte lämnas ut

Det ska på försäljningsställen finnas ett tydligt och klart synbart meddelande om 18-årsgräns (16 §)

16-18 §§

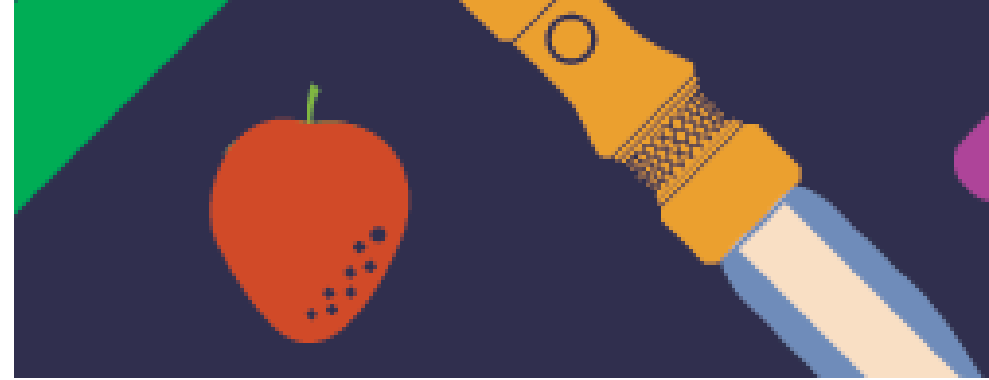

ÅLDERSGRÄNS

Produkter ska tillhandahållas konsumenterna på ett sådant sätt att det går att kontrollera mottagarens ålder

Detta gäller även när försäljningen sker genom automat, distansförsäljning eller på liknande sätt (17 §)

Produkter får föras in i landet endast av den som har fyllt 18 år (18 §)

16-18 §§

FÖRSÄLJNINGSANMÄLAN

Detaljhandel ska anmälas innan försäljning påbörjas

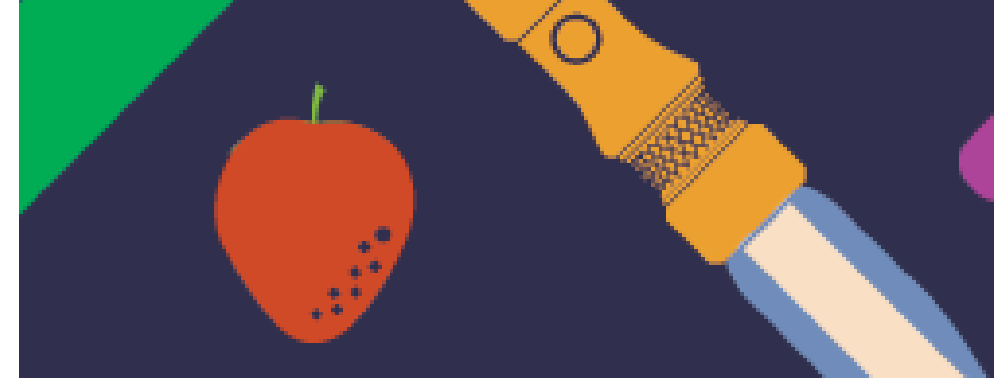
Gäller näringsidkare som har säte eller fast driftställe för näringsverksamhet i Sverige

Anmälan görs till kommunen där det fysiska försäljningsstället är beläget

Vid distanshandel görs anmälan till den kommun där företaget har sitt säte

Om säte i Sverige saknas till den kommun där företaget har ett fast driftställe (19 §)

Partihandel behöver inte anmälas

19 §

EGENKONTROLLPROGRAM

Vid detaljhandel ska egenkontroll bedrivas över försäljningen och hanteringen i övrigt av produkterna

Ett egenkontrollprogram ska finnas och det ska vara lämpligt för verksamheten

Egenkontrollprogrammet ska bifogas till försäljningsanmälan (20 §)

20 §

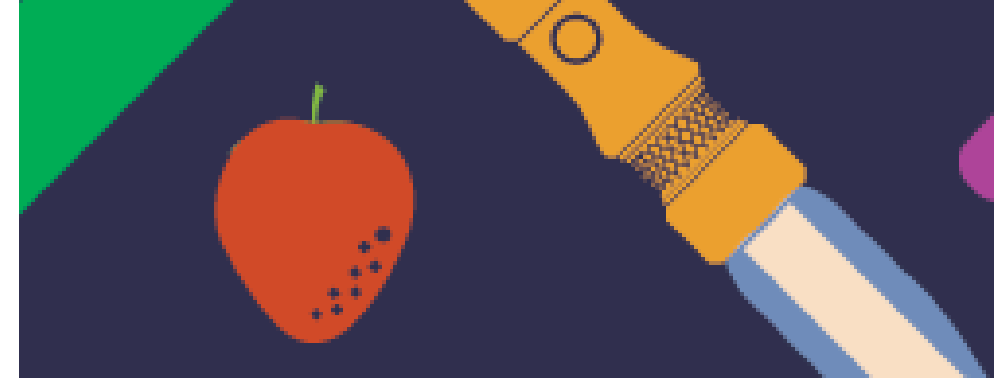

ÄNDRADE UPPGIFTER

Till försäljningsanmälan ska också bifogas de övriga uppgifter som behövs för kommunens och Folkhälsomyndighetens tillsyn

Ändrade uppgifter ska utan dröjsmål anmälas till kommunen respektive Folkhälsomyndigheten (20 §)

20 §

TILLSYN

Kommunen och Polisen har tillsyn över försäljningsanmälan, egenkontroll och åldersgräns (24 §)

Kommunen har tillsyn på försäljningsställen över märkning, produktanmälan och krav samt marknadsföring (23 §)

Folkhälsomyndigheten har i andra fall tillsyn över produktkrav, rapporteringsskyldighet och märkning (25 §)

Konsumentverket har i andra fall tillsyn över marknadsföring (26 §)

23-26 §§

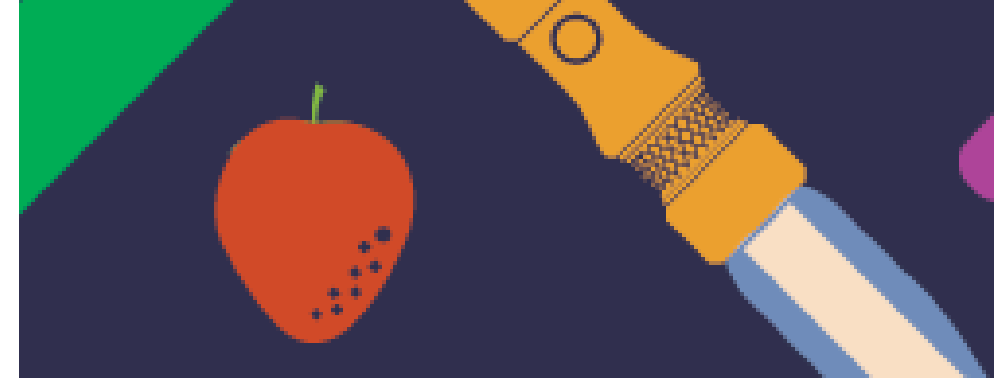

TILLSYNSVÄGLEDNING

Folkhälsomyndigheten och Konsumentverket har tillsynsvägledning (21 §)

Länsstyrelsen följer och biträder kommunerna (22 §)

21 - 22 §§

SANKTIONER

En tillsynsmyndighet får meddela de föreläggande eller förbud som behövs för att reglerna ska följas (27 §)

Vid allvarliga eller upprepade överträdelser får kommunen förbjuda detaljhandlare att fortsätta försäljningen i högst sex månader

Om förbud får anses vara en alltför ingripande åtgärd får kommunen istället meddela varning

Beslut gäller omedelbart om inte annat anges (28 §)

27-30 §§

SANKTIONER

Om det kan antas att en produkt/produktkategori kan utgöra en allvarlig risk för människors hälsa, trots att produkten uppfyller kraven i denna lag, får Folkhälsomyndigheten förbjuda att produkterna tillhandahålls konsumenterna på marknaden.

Om sådana produkter har tillhandahållits konsumenterna på marknaden får Folkhälsomyndigheten förelägga tillverkaren, importören eller distributören av produkterna att dra tillbaka eller återkalla dessa (29 §)

En sanktion enligt 27 och 29 §§ får förenas med vite (30 §)

27-30 §§

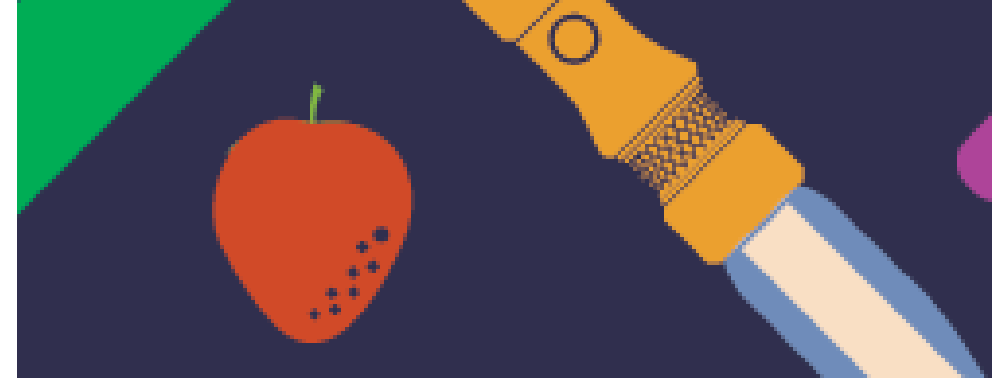
UPPLYSNINGAR & TILLTRÄDE

En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för myndighetens tillsyn (31 §)

En tillsynsmyndighet rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som berörs av denna lag eller anslutande föreskrifter och får där göra undersökningar och ta prover (32 §)

Polismyndigheten ska under vissa förutsättningar på begäran av en annan tillsynsmyndighet lämna den hjälp som behövs vid tillämpningen av 32 § (33 §)

31 - 33 §§

UNDERRÄTTELSE

Kommunen och Polismyndigheten ska underrätta varandra om förhållanden som är av betydelse för tillsynen (34 §)

Kommunerna ska underrätta Folkhälsomyndigheten om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan ha betydelse för Folkhälsomyndighetens tillsyn (35 §)

En kommun som har fattat beslut i ett ärende enligt denna lag ska skicka en kopia av beslutet till Folkhälsomyndigheten, Polismyndigheten och den länsstyrelse som berörs av beslutet (34 §)

34-35 §§

KONTROLLKÖP

Kommunen får kommunen genomföra kontrollköp hos detaljhandlare

Kontrollera om detaljhandlaren begär legitimation på personer som ser unga ut. Syftar till att förhindra försäljning till personer som är yngre än 18 år

En ung person, som har fyllt 18 år, anlitas för att genomföra kontrollköp (36 §)

36-37 §§

KONTROLLKÖP

Ett kontrollköp får genomföras utan att näringsidkaren underrättas i förväg om kontrollköpet

Kommunen ska snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta näringsidkaren om kontrollköpet (36 §)

Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för kommunen att meddela föreläggande, förbud eller varning (37 §)

36-37 §§

AVGIFTER

Kommunen får ta ut avgifter för sin tillsyn av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 19 § (39 §)

Folkhälsomyndigheten får ta ut en årlig avgift för sin tillsyn av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 19 § (40 §)

Folkhälsomyndigheten får ta ut en anmälningsavgift av tillverkare och importörer för att ta emot, lagra, hantera och analysera de uppgifter som enligt 5 § lämnas till myndigheten (40 §)

39-40 §§

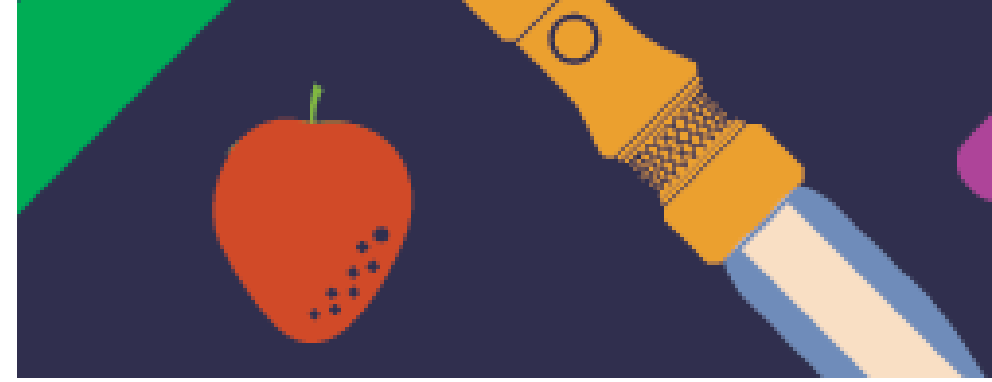
ÖVERKLAGANDE

Beslut enligt lag om tobaksfria nikotinprodukter eller anslutande föreskrifter får överklagas till allmän förvaltningsdomstol

Förvaltningsrätten är första överklagandeinstans

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten (41 §)

41 §

STRAFFBESTÄMMELSER

- Uppsåtlig försäljning av produkter med felaktig märkning
- eller i strid mot beslutat förbud
- Uppsåtlig eller oaktsam försäljning utan anmälan
- eller till minderåriga

→ böter eller fängelse i högst sex månader

Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar (42 §)

42 §

FÖRVERKANDE

Produkter, deras värde eller utbyte som varit föremål för brott enligt lagen ska förverkas

Dock inte om det är uppenbart oskäligt (44 §)

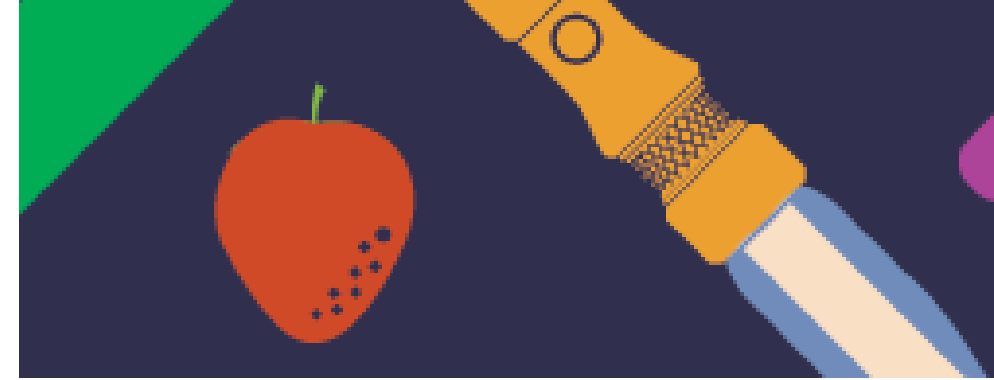
44 §

BEMYNDIGANDEN

1. vem som ska **anmäla en produkt** enligt 5 §, hur en anmälan ska vara utformad och vad den ska innehålla,
2. **produktinnehåll och utformning** av tobaksfria nikotinprodukter enligt 6 §,
3. fullgörandet av den **rapporteringskyldighet** som anges i 14 §,
4. **underrättelseskyldigheten** enligt 15 § andra stycket,
5. hur en **hälsovarning** enligt 7 och 10 §§ ska utformas,
6. innehållet i och utformningen av en **innehållsdeklaration** enligt 7 §,
7. skyldigheten att **kontrollera mottagarens ålder** enligt 16 och 17 §§,
8. genomförandet av **kontrollköp** enligt 36 §,
9. utformningen av **egenkontrollprogram** som anges i 20 §, och
10. storleken på de **avgifter** som anges i 40 §.

45 §

ÖVERGÅNGSREGLER

Lag om tobaksfria nikotinprodukter träder i kraft den 1 juli 2022

Produkter som inte uppfyller produktkraven, men som har tillverkats före ikraftträdandet, får fortsätta att säljas till och med den 1 januari 2023, om de inte utgör en allvarlig risk för människors hälsa

För produkter som har tillhandahållits konsumenterna på marknaden före ikraftträdandet ska en anmälan enligt 5 § göras senast den 1 juli 2023

DAGENS PROGAM

Utredningen SOU 2021:22

Produkter

Konsumtionens utveckling

Politik

Nya regler

Remissvar

Lagstiftningsprocessen

Frågestund

REMISSVAR

Remissinstanserna ställer sig positiva till den nya lagen om tobaksfria nikotinprodukter

Placera de nya reglerna i lag om tobak och liknande produkter

Nikotinprodukter bör beläggas med ett krav på försäljningstillstånd

Förbud mot snusdosor med mindre än 20 portioner

Behåll krav på skylt om 18-årsgräns i butiker

Egenkontrollprogrammet ska finnas tillgängligt på försäljningsstället

REMISSVAR

Erinran ska finns som sanktion vid mindre överträdelser

Kommunen ska kunna meddela försäljningsförbud upp till 12 månader

Brister som upptäcks vid kontrollköp ska kunna leda till sanktioner

Det ska finnas rätt att omhänderta felaktigt märkta produkter

Inför straffbestämmelse för de som langar dessa produkter till barn

DAGENS PROGAM

Utredningen SOU 2021:22

Produkter

Konsumtionens utveckling

Politik

Nya regler

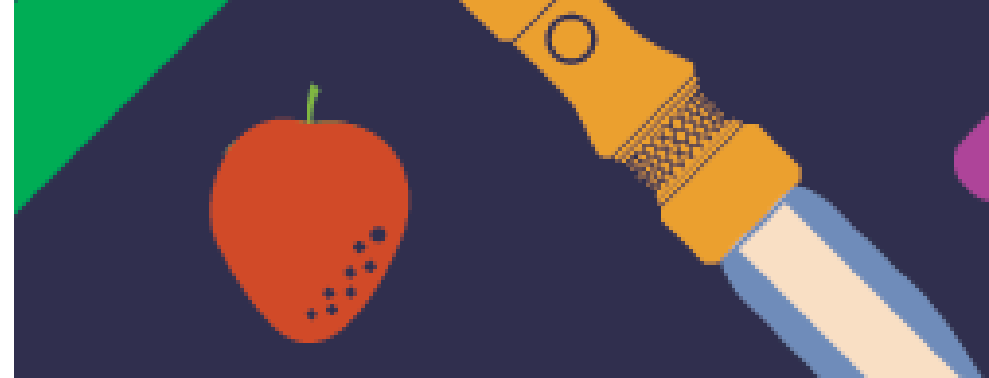
Remissvar

Lagstiftningsprocessen

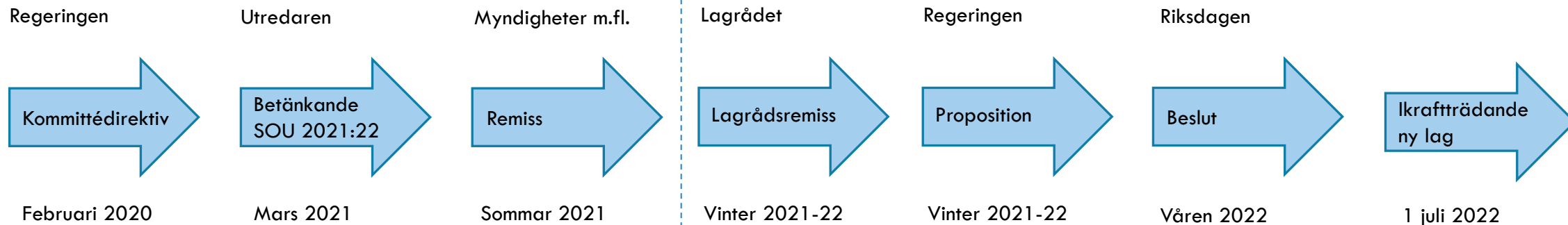
Frågestund

LAGSTIFTNINGSPROCESSEN

Nuläge

DAGENS PROGAM

Utredningen SOU 2021:22

Produkter

Konsumtionens utveckling

Politik

Nya regler

Remissvar

Lagstiftningsprocessen

Frågestund

FRÅGESTUND

- Utredningen SOU 2021:22
- Produkter
- Konsumtionens utveckling
- Politik
- Nya regler
- Remissvar
- Lagstiftningsprocessen

TACK FÖR MIG!

Carl Hagberg

010-224 46 05

carl.hagberg@lansstyrelsen.se

